

NARODOWA AGENCJA WYMIANY AKADEMICKIEJ ZARYS STRATEGII NA LATA 2018 – 2025

Nauka i szkolnictwo wyższe było i pozostaje silnie umiędzynarodowionym obszarem działalności człowieka. Możliwości szerokiego rozpowszechniania osiągnięć naukowych, coraz większa swoboda przepływu osób a także dostęp do zagranicznych usług edukacyjnych powodują, że narodowa nauka i szkolnictwo wyższe funkcjonują nie tylko w warunkach globalnej konkurencji o odkrycia naukowe i o talenty, ale przede wszystkim w świecie globalnej współpracy. Umiędzynarodowienie umożliwia wymianę wiedzy, doświadczeń i odkryć, pozwala na wieloaspektowe wykorzystanie potencjału badawczego naukowców i infrastruktury, wpływa na wzrost jakości dydaktyki.

Doceniając wagę umiędzynarodowienia, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, zainicjowało powstanie Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej.

Misja NAWA

Wzmocnienie potencjału polskiej nauki i szkolnictwa wyższego poprzez wymianę i współpracę międzynarodową

W kontekście tak sformułowanej misji, NAWA wpisuje się w system wsparcia rozwoju polskich uczelni i jednostek naukowych, współdziałając z administracją rządową (w szczególności z Ministerstwem Spraw Zagranicznych, Ministerstwem Finansów oraz Ministerstwem Rozwoju) a także z Narodowym Centrum Nauki, Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, Fundacją na rzecz Nauki Polskiej, Krajowym Punktem Kontaktowym ds. Programów Badawczych UE, Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji oraz z innymi podmiotami, których celem jest umiędzynarodowienie polskiej nauki i szkolnictwa wyższego.

Cele NAWA

1. Wzmocnienie doskonałości naukowej
2. Umiędzynarodowienie polskich uczelni i instytucji naukowych
3. Promocja Polski jako kraju atrakcyjnych możliwości edukacyjnych i naukowych
4. Promocja języka polskiego i kultury polskiej

Cel I – Wzmocnienie doskonałości naukowej

1. Programy międzynarodowej mobilności kadry naukowej i dydaktycznej

W Polsce rośnie grupa naukowców odnoszących międzynarodowe sukcesy, a część ośrodków naukowych jest rozpoznawalna na świecie w swoich dziedzinach. Programy NAWA stworzą nowe możliwości włączenia polskich pracowników naukowo-dydaktycznych w międzynarodowy obieg nauki poprzez programy wyjazdowe trwające do dwóch lat. Biorąc pod uwagę wciąż ograniczony

stopień wykorzystania nowoczesnej infrastruktury badawczej w Polsce, a jednocześnie nieatrakcyjne dla wielu zagranicznych naukowców warunki pracy, NAWA będzie oferowała także pobyty badawcze w Polsce dla pracowników zagranicznych ośrodków.

2. Programy powrotowe dla polskich naukowców

W ostatnich dziesięcioleciach wielu zdolnych naukowców opuściło Polskę, by w zagranicznych ośrodkach prowadzić badania i rozwijać swoją karierę. Duża część z nich utrzymuje kontakt z polskimi ośrodkami, a także inicjuje międzynarodową współpracę z udziałem polskich badaczy. Rosnący potencjał wielu uczelni i jednostek naukowych w Polsce, stwarza odpowiednie warunki do zachęcenia aktywnych naukowo Polaków do powrotu. NAWA wesprze polskie ośrodki w tworzeniu atrakcyjnej oferty dla osób chcących ponownie prowadzić badania w Polsce.

Cel 2 - Umieździarnodowienie polskich uczelni i instytucji naukowych

1. Programy mobilności krótkookresowej

Umieździarnodowienie polskich uczelni i jednostek naukowych wymaga poszerzenia możliwości finansowania mobilności przyjazdowej i wyjazdowej kadry akademickiej. W ramach programów NAWA polskie ośrodki będą mogły aplikować o środki na realizację krótkookresowych międzynarodowych wymian doktorantów i pracowników, które podniosą ich kompetencje związane z działalnością dydaktyczną czy badawczą, a także pozwolą na nawiązanie międzynarodowych kontaktów naukowych. W ramach tego typu programów NAWA będzie wspierała udział w konferencjach, stażach, wizytach studyjnych czy szkoleniach.

2. Programy wspierające umieździarnodowienie kształcenia

W Polsce rośnie liczba programów studiów prowadzonych w językach obcych, a uczelnie mają coraz szersze kontakty z instytucjami zagranicznymi. Chcąc wesprzeć dotychczasową działalność międzynarodową polskich ośrodków, w ofercie NAWA znajdują się programy, które umożliwią tworzenie i realizację studiów w partnerstwie z zagranicznymi ośrodkami, a także sfinansowanie stypendiów dla zagranicznych doktorantów.

3. Wzmocnienie potencjału organizacyjnego oraz promocja

Prowadzenie przez uczelnie i jednostki naukowe szeroko zakrojonej współpracy i wymiany międzynarodowej wymaga odpowiedniego przygotowania organizacyjnego oraz promocji. NAWA będzie wspierała polskie ośrodki w zapewnieniu odpowiedniego poziomu obsługi zagranicznych studentów oraz pracowników, a także finansować działania służące tworzeniu projakościowego systemu promocji. Ważnym elementem działalności Agencji będzie też wspieranie upowszechniania wyników badań w międzynarodowym obiegu, by prowadzone w Polsce prace miały szansę współtworzyć światowy postęp naukowy.

Cel 3 - Promocja Polski jako kraju atrakcyjnych możliwości edukacyjnych i naukowych

I. Programy międzynarodowej mobilności studenckiej

Duża część polskich uczelni publicznych i niepublicznych oferuje wysoką jakość kształcenia i staje się rozpoznawalna na międzynarodowym rynku edukacji wyższej. Jednocześnie niskie (w porównaniu z innymi krajami UE) koszty utrzymania oraz wysoki poziom bezpieczeństwa czynią Polskę potencjalnie atrakcyjnym krajem studiów. Atrakcyjność ta powinna być wzmocniona poprzez system stypendiów dla najzdolniejszej młodzieży, chcącej studiować w Polsce. NAWA będzie oferowała stypendia dla studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego, oraz z wybranych krajów rozwijających się, chcących odbyć w Polsce II stopień studiów, a potem wrócić do krajów pochodzenia, by tam wykorzystać zdobytą wiedzę i rozwijać współpracę z Polską. W 2020 roku zostanie także uruchomiony program stypendialny otwarty na młodzież ze wszystkich krajów świata. NAWA będzie też realizowała międzyrządowe umowy dwu- i wielostronne w zakresie współpracy naukowej i akademickiej, w tym także program CEEPUS.

2. Program stypendialny dla młodzieży polonijnej

Młodzież polonijna może w polskich uczelniach studiować bez ponoszenia opłat. Jednak dla wielu z nich pokrycie kosztów utrzymania jest istotną barierą w podjęciu kształcenia za granicą. Dzięki programom stypendialnym NAWA młodzież polonijna będzie mogła otrzymać wsparcie finansowe na czas studiów i dzięki dobremu wykształceniu wzmocnić potencjał polskich zasobów kadrowych.

3. Promocja nauki i szkolnictwa wyższego

NAWA będzie odpowiedzialna za koordynację promocji nauki i szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej. Poprzez udział w targach edukacyjnych, współpracę z polskimi służbami dyplomatycznymi i konsularnymi oraz aktywność w mediach społecznościowych NAWA będzie prezentowała Polskę jako kraj z dobrą jakością oferty edukacji wyższej, bezpieczny i tani. Szczególnie ważnymi rynkami będą kraje azjatyckie.

Cel 4 - Promocja języka polskiego i kultury polskiej

I. Promocja języka polskiego

Wielomilionowa polska diaspora, duża liczba osób (szczególnie w krajach dawnego bloku wschodniego), które kształciły się w Polsce oraz funkcjonujący system sieci lektorów sprawia, że nasz język jest obecny w akademickiej rzeczywistości wybranych krajów świata. NAWA poprzez programy szkół językowych organizowanych w Polsce, wsparcie lektorów języka polskiego za granicą, kursy dla osób chcących studiować po polsku, a także poprzez obsługę certyfikacji będzie promować naukę języka polskiego jako obcego.

2. Promocja polskiej historii i kultury

Oferta stypendialna NAWA będzie zawierać też programy skierowane do studentów i naukowców zainteresowanych polską historią lub kulturą. Poprzez finansowanie pobytów badawczych osób związanych ze światem akademickim, będziemy starali się pogłębiać i szerzyć wiedzę o Polsce wśród studentów zagranicznych uczelni.

Zasady działania NAWA

1. **Transparentny i oparty na zasadach konkurencyjności system oceny wniosków w programach.** Dla każdego ogłaszanego programu NAWA określa ścieżkę procedowania z dokumentacją konkursową i zasady oceny formalnej i merytorycznej. Ocena merytoryczna jest dokonywana przez zewnętrznych ekspertów, profesjonalistów w swoich obszarach dziedzinowych, tak by zapewnić najwyższą jakość projektów realizowanych przez beneficjentów NAWA. Wnioskodawcy otrzymują informację o wynikach oceny wraz z uzasadnieniem, a wyniki oceny są publikowane na stronie Agencji.
2. **Otwartość podmiotowa.** System nauki i szkolnictwa wyższego składa się z kilku rodzajów instytucji. Dostęp do programów NAWA mają zarówno uczelnie publiczne jak i niepubliczne, instytuty PAN oraz instytuty badawcze. Oferta programowa NAWA została też skonstruowana z uwzględnieniem różnic między podmiotami w zakresie ich wielkości, charakteru, specyfiki rynkowej.
3. **Jakość jako główne kryterium oceny.** Formułując regulaminy programów, staramy się by wymogi formalne wobec wnioskodawców nie przeważały nad kryteriami jakościowymi. Jakość definiowana jest różnie w zależności od programu – jako potencjał i osiągnięcia naukowe, ale też innowacyjność rozwiązań instytucjonalnych, czy dobrze funkcjonujące międzynarodowe partnerstwo akademickie.
4. **Konsultacje programów.** Programy NAWA powstają w oparciu o szerokie konsultacje z przedstawicielami organizacji reprezentujących środowisko naukowe i akademickie, władzami uczelni i jednostek naukowych, a także siostrzanych instytucji działających w obszarze wsparcia nauki i szkolnictwa wyższego. Konsultacje będą przeprowadzane regularnie przy konstruowaniu nowej oferty programowej.
5. **Komplementarność działań.** Profil programów NAWA został określony tak, aby uzupełniać ofertę innych instytucji działających w obszarze wsparcia nauki i szkolnictwa wyższego.

Zarządzanie w NAWA

Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej jest państwową osobą prawną, utworzoną na mocy ustawy, nadzorowaną przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Agencją zarządza Dyrektor, powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Dyrektor odpowiedzialny jest za zarządzanie Agencją w wymiarze strategicznym, finansowym i organizacyjnym. W NAWA funkcjonuje dziesięcioosobowe ciało kolegialne – Rada Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, w którego skład wchodzi

NARODOWA AGENCJA WYMIANY AKADEMICKIEJ

przedstawiciele środowiska i instytucji publicznych. Rada proponuje kierunki rozwoju Agencji oraz opiniuje plany i sprawozdania z działalności Agencji.

NAWA jest finansowana głównie ze środków na naukę i szkolnictwo wyższe. Dodatkowo NAWA otrzymuje środki z polskiej pomocy rozwojowej prowadzonej przez MSZ na finansowanie stypendiów dla osób z krajów rozwijających się. NAWA może być też beneficjentem lub instytucją pośredniczącą w programach operacyjnych finansowanych ze środków UE oraz pozyskiwać inne środki zagraniczne.